

4. dag: Veiledningsplikt, utredningsplikt, foreleggelsesplikt

Oppgave 1

Kari Ås var oppvokst i Australia, men var norsk statsborger. Hun flyttet til Norge for å studere, og fikk lån og stipend fra Statens lånekasse. Da hun ble gravid ringte hun lånekassen for å høre hva som skjedde med lån og stipend når hun måtte avbryte studiene for en periode, som følge av graviditeten. Hun snakket dårlig norsk og fikk ikke noe klart svar. Etter en stund hørte hun fra sine studievenner at hun kunne søke om fødselsstipend og derved omgjøre lån til stipend. Hun leverte søknad, men denne ble avvist av Lånekassen fordi søknadsfristen var utløpt.

Har Lånekassen oppfylt veiledningsplikten?

Oppgave 2

Det multinasjonale selskapet United Motors Company (UMC) hadde funnet opp et nytt el-bil batteri, og søkte om patent for dette i Norge. UMCs avdeling for Technologies & Intellectual Properties utformet en patentsøknad, som ble sendt Patentstyret i Norge. Søknadene ble avslått fordi UMC ikke hadde utfyllt alle nødvendige felter i det engelskspråklige skjemaet, og heller forklart på tilstrekkelig måte hva som var nytt med UMCs nye batteri. UMC klaget på vedtaket fordi Patentstyret ikke hadde gitt nødvendig veiledning til utfylling av søknadsskjemaet eller hvilke krav som måtte være oppfylt for at batteriet skulle anses som en ny oppfinnelse – som er et vilkår for å få patent. UMC viste til at andre søkere om patent har fått veiledning fra Patentstyret både om utfylling søknadsskjema og hvilke krav som måtte være oppfylt for at noe skal anses som en ny oppfinnelse, blant annet en lokal «Petter-Smart» fra Indre Østfold som nylig hadde funnet opp en dusj som resirkulerte såpevann.

Har Patentstyret oppfylt veiledningsplikten overfor UMC?

Oppgave 3

Ole Olsen var ansatt som SFO-assistent i Storevik kommune. I et intervju med Storeviksposten fremkom det at Olsen ytret seg kritisk om flere av forholdene på arbeidsplassen, men uten at dette hadde vært avklart med Olsens overordnede. Storevik kommune besluttet å gi Olsen en skriftlig irettesettelse og redusere hans ansiennitet med to år. Olsen hadde ikke selv fått anledning til å forklare seg, før det ble fattet vedtak om tjenestepåtale.

Har Storevik kommune oppfylt opplysningsplikten?

Oppgave 4

Peder Ås og Lars Holm søkte begge stilling som undervisningsinspektør ved Lillevik skole. Ås hadde høyere utdanning og lengre og mer relevant yrkeserfaring enn Holm. Lillevik kommune, som foretok ansettelsen, hadde hørt at Ås kunne være noe taus og mutt, og bestemte seg derfor for å ansette Holm, uten å innkalle noen til intervju. Ås klaget på ansettelsen og mente at det var en feil at han ikke ble innkalt til intervju.

Brøt Lillevik kommune opplysningsplikten ved ikke å innkalle Ås til intervju?

Oppgave 5

Landbrukstilsynet traff vedtak om å forby et *glumtocin*, et farlig stoff, som ble brukt som tilsetningsstoff i fôr til dyr. FôrImport AS klaget vedtaket inn for departementet, som opprettholdt vedtaket. Departementet foretok ingen selvstendig vitenskapelig vurdering av det farlige stoffets virkninger, men baserte seg på en rapport fra Danmark, som hadde blitt vurdert av Veterinærinstituttet som det øverste faglige organet på dette området. Veterinærinstituttet hadde kommet til at den danske rapportens konklusjoner var velbegrunnede. FôrImport AS viste til at det forelå enkelte forskningsrapporter som ikke hadde funnet farlige virkninger av *glumtocin*.

Har departementet oppfylt opplysningsplikten?

Oppgave 6

Kari Holm søkte om barnehageopptak for sin adoptivdatter, og begrunnet søknaden med at hun selv hadde dårlig helse. I kommunens opptaksutvalg satt en observatør fra barnevernsnemnden som visse at Holm hadde god helse, og som opplyste om dette til opptaksutvalget. Holms datter ble nektet barnehageplass, men Holm selv ble ikke forelagt opplysningene om hennes helsetilstand som var blitt lagt frem av observatøren fra barnevernsnemnden.

Skulle Kari Holm fått anledning til å imøtegå opplysningene som ble gitt av observatøren fra barnevernsnemnden?

Oppgave 7

Ved ansettelse av en lærer ved Storevik skole endret rektor rangeringen av de innstilte lærerne, fordi rektoren fikk opplysninger som gjorde at hun innhentet uttalelser fra referanser. Som følge av dette ble Peder Ås nedrangert fra 1 plass til siste plass, og fikk ikke tilbud om ansettelse. Bakgrunnen var at en tidligere arbeidsgiver hadde uttalt seg negativt om hans samarbeidsevner baserte på noen konkrete hendelser. Uttalelsen var gitt muntlig, og ikke nedtegnet. Kommunen mente at opplysningene fra referansen var vurderinger gitt av klagerens tidligere arbeidsgiver, som Ås ikke hadde krav på å få seg forelagt. Ås mente at opplysningene bygget på konkrete hendelser som hadde skulle vært forelagt ham.

Har kommunen behandlet opplysningene fra den tidligere arbeidsgiveren slik forvaltningsloven krever?